

Комітет Верховної Ради України
з питань здоров'я нації, медичної
допомоги та медичного
страхування

Рішення Комітету щодо
експертного висновку
до законопроекту № 13604

Згідно зі статтею 93 Регламенту Верховної Ради України, відповідно до предмета відання і за дорученням Голови Верховної Ради України, Комітет для підготовки експертного висновку щодо відповідності вимогам антикорупційного законодавства, розглянув проект Закону України «Про надання на ринку та використання біоцидних продуктів» (реєстр. № 13604), поданий Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до пояснювальної записки проект Закону розроблений з метою гармонізації європейських правил надання на ринку та використання біоцидних продуктів і оброблених виробів, одночасно забезпечуючи високий рівень захисту здоров'я людей, тварин та навколишнього середовища від шкідливих організмів, таких як шкідники або бактерії, а також дії активних речовин, що містяться в біоцидних продуктах.

У проекті Закону виявлено окремі положення, що містять корупційні фактори.

Положення проекту Закону містять правову невизначеність та надають Міністерству охорони здоров'я України дискреційні повноваження під час прийняття рішення щодо допущення до використання небезпечних діючих речовин та біоцидних продуктів.

Так, частина перша статті 12 проекту Закону визначає види діючих речовин, які не можуть бути схвалені Міністерством охорони здоров'я України за відсутності виняткових випадків. До виняткових випадків проект Закону відносить, зокрема, ситуації за яких діюча речовина є важливою для запобігання або контролю серйозної небезпеки для здоров'я людини, тварин, рослин чи навколишнього природного середовища, а також коли несхвалення діючої речовини матиме непропорційно великий негативний вплив на життя та здоров'я

людей, тварин, рослини і безпеку навколишнього природного середовища порівняно із ризиком для здоров'я людини, тварин, рослин чи навколишнього природного середовища, що виникає внаслідок використання цієї речовини (частина друга статті 12 проекту Закону).

Відтак, Міністерство охорони здоров'я України у визначених виключних випадках може прийняти рішення про схвалення використання таких небезпечних діючих речовин як: канцерогени та мутагени категорій 1А або 1В, речовини, класифіковані як токсичні за впливом на репродуктивну функцію людини, а також проявляють властивості ендокринних руйнівників.

Також статтею 20 проекту Закону визначаються критерії та умови для здійснення Міністерством охорони здоров'я України державної реєстрації біоцидних продуктів або відмови у такій реєстрації. Водночас, відповідно до частини четвертої цієї статті, допускається державна реєстрація біоцидного продукту за умови його неповної відповідності критеріям, встановленим пунктом 2 частини першої цієї статті, або якщо він відповідає критеріям, зазначеним у пункті 3 частини третьої цієї статті, для використання в побуті в разі, коли суспільна користь від використання цього біоцидного продукту на умовах його державної реєстрації перевищить потенційний негативний вплив, спричинений ризиками для здоров'я людей, тварин, рослин або навколишнього природного середовища.

Відтак, Міністерство охорони здоров'я України може прийняти рішення про державну реєстрацію біоцидного продукту, якщо вважатиме, що суспільна користь від його застосування переважає потенційний негативний вплив. Таке рішення може бути ухвалене навіть у випадках коли продукт:

- має токсикологічне значення (включаючи його домішки чи допоміжні речовини);
- спричиняє неприпустимі страждання;
- має неприйнятні, у тому числі віддалені, наслідки для здоров'я людей і тварин (безпосередньо, через питну воду, харчові продукти, корми, повітря);
- використовується у побуті та має властивості ендокринного дизраптора (тобто порушує функцію ендокринної (гормональної) системи людини або тварини).

Однак, проект Закону не містить жодних критеріїв для визначення понять «незначний ризик», «важливість для запобігання або контролю серйозної небезпеки», «непропорційно великий негативний вплив», «неповна відповідність», «суспільна користь», тому ці поняття є оціночними. У запропонований спосіб Міністерству охорони здоров'я України надаються дискреційні повноваження на власний розсуд визначати, які небезпечні діючі речовини та біоцидні продукти будуть допущені до розповсюдження, споживання чи використання на ринку.

Керуючись положеннями пункту 3 частини першої статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», частини першої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет на своєму засіданні 7 жовтня 2025 року (протокол № 195) дійшов висновку та прийняв рішення, що проект Закону

України «Про надання на ринку та використання біоцидних продуктів» (реєстр. № 13604) в окремих нормах не відповідає вимогам антикорупційного законодавства.

Голова Комітету

Анастасія РАДІНА

